

Foto: Peter Nolbrant.

Vattnet i skolan

Vatten, avrinningsområden och kuster är en fantastisk utgångspunkt i skolornas undervisning inom många skolämnen och passar mycket bra för lärande om hållbar utveckling. Vattnet i skolan kan ge samverkan och vinn-vinn mellan vattenrådet och skolor i avrinningsområdet.

Utomhuspedagogik stimulerar nyfikenhet, kreativitet och underlättar lärandet. Genom att utgå från vatten i den lokala miljön och historien ges bra möjligheter till ämnesövergripande och spännande sätt att lära sig nya saker. Vattnet kopplar samman den lokala platsen med ett globalt sammanhang på ett konkret sätt. Flera bra koncept som hjälp för skolorna kan ni läsa om under Läs mer. Exempelvis arbetar Sportfiskarna med Skolbäcken och har dessutom utbildningar i utomhuspedagogik samt anställda som kan komma till skolor och hjälpa till med utomhuspedagogik vid vatten.

Tid

20-80 timmar i förberedelsetid beroende på storlek på avrinningsområde och antal skolor.

Antal

Beror helt på antal skolor.

Hur

1. Vattenrådet kontakter skolor i avrinningsområdet för att undersöka om det finns intresse av att samarbeta.
2. Vattenrådet letar upp pedagogiska vattenmiljöer vid respektive skola och gör enkel dokumentation med kartor, foton och text som lämnas över till lärarna. Historiska kartor från

området är intressant att ha med. Både information om natur och kulturhistoria är intressant att ta med i sammanställningen.

3. Därefter kan ni erbjuda skolan hjälp med att tillsammans med lärare och elever exempelvis undersöka och håva smådjur i vattnet. Ett tips är att ta kontakt med Sportfiskarna som har anställda som kan komma till skolor och hjälpa till med utomhuspedagogik vid vatten.
4. Skolorna kan även göra provtagningar och inventeringar för att sedan rapportera resultaten av sina undersökningar tillbaka till vattenrådet.
5. Eleverna kan också få göra olika praktiska åtgärder för att förbättra miljön och hjälpa fiskar, grodor, trollsländor och andra djur i vattnet. Man kan kanske utse ett Faddervattendrag, sjö eller våtmark som man tar hand om (verktyg Nr. B7).
6. Det är även enkelt att skapa ett litet akvarium där grodyngel, trollsländelarver, dykare och andra djur kan studeras vidare i klassrummet.
7. Vattenmiljöerna kan användas vid enstaka eller återkommande tillfällen när skolan exempelvis arbetar med No-ämnen.
8. Vatten kan vara tema för ämnesövergripande arbete och hållbar utveckling i skolan. Eftersom vatten är centralt för liv, kultur och samhällsutveckling berör det historia, samhällskunskap, språk, religion etc. Vatten är också en inspiration för kreativitet vilket gör att estetiska ämnen också inkluderas. Slutligen ger utomhuspedagogiken både värdefulla tillfällen för rörelse och social träning i andra situationer än i klassrummet.
9. Om kompetensen för att dokumentera miljöer, undervisa om vattenmiljön saknas i vattenrådet kan uppdraget läggas ut på en konsult.

Vad behövs?

- En utsedd person i vattenrådet eller vattengruppen som leder arbetsprocessen
- Person eller personer som kan vattenbiologi och kulturhistoria vid vatten.
- Håvar och vita diskbaljor.
- Bestämningsblad för vattenlevande småkryp.
- Avrinningsområdeskarta (verktyg Nr. B18).

Att tänka på

- Lärare på skolor är ofta hårt upptagna med all verksamhet de ska klara av och organisera. Erbjud vattnet som en hjälp i den undervisning de ska genomföra.
- Eftersom det krävs lång framförhållning är det viktigt att arbeta långsiktigt och att även erbjudandet till skolorna finns kvar långsiktigt i vattenrådets verksamhet.
- De grupper som är mest flexibla och därför lättast att komma ut till är de på förskola och lågstadium.

Läs mer

- Artbestämning av vattenlevande smådjur för skolelever. <https://lygnernsvattenrad.se/wp-content/uploads/2019/12/smakryp.pdf>
- Jordens vatten i en liter. WWF. <https://www.wwf.se/utbildning/uppgiftsbanken/jordens-vatten-i-en-liter/>

- Lärande på hållbar väg. WWF.
<https://www.wwf.se/cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/05/lrande-p-hllbar-vg-2019-webb.pdf>
- Naturen som klassrum. Adoptera ett vattenområde. Naturskyddsföreningen.
<https://www.naturskyddsforeningen.se/skola/adoptera-vatten>
- Nätverk för vattenpedagogik. <https://www.facebook.com/groups/404533127088840/>
- Skogen i skolan. <https://www.skogeniskolan.se>
- Skolbäcken, Sportfiskarna <https://www.sportfiskarna.se/Ungdom/Fiske-i-skolan/Skolbäcken>
- Skolmaterial. BalticSea2020. <http://balticsea2020.org/skolmaterial>
- Vatten på hållbar väg. WWF.
<https://www.wwf.se/cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/01/vatten-pa-hallbar-vag-feb-2008.pdf> Vattendetektiver <https://www.vattendetektiver.se>
- Vattenriket <https://vattenriket.kristianstad.se/naturum/skolor/>
- Vattenskolan. Svenskt vatten. <https://www.svensktvatten.se/fakta-om-vatten/vattenskolan/>
- Vattnet i skolan: Konceptbeskrivning, rapport och exempel på beskrivningar av pedagogiska vattenmiljöer. <https://lygnernsvattenrad.se/dokument/vattnet-i-skolan/>
- Vattnet i skolan i Kungsbacka kommun i samarbete med Sportfiskarna.
<http://kungsbackadelar.se/undersokningarna-har-borjat-vattnet-i-skolan-i-samverkan-med-sportfiskeforbundet-vast/>
- Äventyrspedagogik: Äventyren laxen och humlan. Kontakta Himleåns vattenråd för mer information. <https://himleansvattenrad.wordpress.com>
- Östersjöcentrum <https://www.su.se/ostersjocentrum/vetenskap/utbildning/digitalt-utbildningsmaterial>
- Östersjön på Skansen <https://www.skansen.se/sv/skolan-och-ostersjon>